

■ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΜΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

«Ο καλλιτέχνης δεν είναι ψυχαναλυτής»

Ζωγράφος, εικαστικός, συγγραφέας, καινοτόμος εκπαιδευτικός. Ο Αναστάσης Μαδαμόπουλος παραμένει μόνιμα ανήσυχος και στο βιβλίο του «Στις μαύρες πάνω πέτρες της φυγής» αναζητά τη θεραπεία της απώλειας, παντρεύοντας την αφήγηση με τη ζωγραφική, για να καταλήξει σε ένα εικαστικό πείραμα.

■ Το πρώτο μέρος του βιβλίου σας φαίνεται να είναι μια αλληγορία. Είναι έτσι;

Όντως, το πρώτο μέρος είναι αλληγορικό. Επέλεξα τα πουλιά ως πρωταγωνιστικά πρόσωπα, καθώς είναι συνδεδεμένα με τις έννοιες της ελευθερίας και της φυγής - ακόμα και στο κλουβί τα πουλιά με την πρώτη ευκαιρία που θα τους δοθεί θα φύγουν. Ο κάθε αναγνώστης στη φυγή των πουλιών διακρίνει δικές του απώλειες. Για εμένα είναι η απώλεια όλων των πραγμάτων που ήθελα να κάνω και δεν έκανα. Είναι ο χρόνος, τα παιδιά μου που μεγαλώνουν, εγώ που μεγαλώνω και δραπετεύω από τις ηλικίες, η απώλεια φίλων αγαπημένων που τους έχασα νωρίς, απώλεια της νιότης, των παιδικών χρόνων...

■ Στο δεύτερο μέρος αλλάζετε τον πρωταγωνιστή του βιβλίου. Βλέπουμε το κυρίαρχο γεγονός της απώλειας να περνάει στο φόντο και στην πραγματικότητα είμαστε αντιμέτωποι με μια λογοτεχνική αφήγηση της ιστορίας της ζωγραφικής.

Στόχος είναι να περιγράψω πώς αποδίδεται η απώλεια εικαστικά. Αν είναι δυνατόν να αποτυπωθεί η απώλεια με σχήματα, με χρώματα. Αν μπορεί η ζωγραφική (που γι' αυτό άλλωστε ονομάζεται και ζω-γραφική, δηλαδή γράφω τη ζωή) να ξαναζωντανέψει τα χαμένα (πιπνά στην περίπτωση του βιβλίου). Έτσι επιμένει ο πρωταγωνιστής του βιβλίου, ο εικαστικός, πως ζωγραφισμένα τα πουλιά βουβά δεν είναι. Προσπαθεί να κοντραριστεί με τη θεωρία πως η ζωγραφική είναι δευτερεύουσα τέχνη και δεν μπορεί να ιάσει τις απώλειες.

■ Παρακολουθούμε τον εικαστικό, τον πρωταγωνιστή του αφηγήματός σας, να περιγράφεται ως ερμητίτης που επιστρέφει στην κοινωνία για να τη βοηθήσει και τελικά να εξαφανιστεί. Εν τέλει ο καλλιτέχνης χρειάζεται απομόνωση για να δημιουργήσει;

Ο καλλιτέχνης, αν δεν είναι σε επαφή με τον κόσμο, δεν είναι καλλιτέχνης. Επωμίζεται, φορτώνεται τα προβλήματα των γύρω του, των άλλων ανθρώπων και κάνει μια προσπάθεια να δείξει μια στάση. Όχι οπωσδήποτε λύση, αλλά σίγουρα να φωτίσει το πρόβλημα, κι αυτή είναι καλλιτεχνική στάση. Ο καλλιτέχνης δεν είναι κοινωνιολόγος, δεν είναι ψυχαναλυτής. Ο καλλιτέχνης οσμίζεται κάτι και το φανερώνει με την τέχνη του. Ο θρίαμβός του είναι να κοινωνήσει τη συγκίνηση που νιώθει. Σίγουρα ο καλλιτέχνης έχει μια περίο-

■ «Ο εικαστικός καλλιτέχνης θέλει να μεταφέρει ένα μήνυμα. Μπορεί να είναι μια γραμμή, που όμως να σου μεταφέρει μια συγκίνηση, όπως τα έργα του μεγάλου Μόραλη, που με τρία χρώματα και με δύο καμπύλες έφτιαχνε ένα συγκλονιστικό έργο. Οι περισσότεροι Έλληνες, όταν δουν ένα τόσο απλό έργο, θα πουν «τι μπουρδες είναι αυτές, που θα δώσω τόσα λεφτά να τις βάλω στο σαλόνι μου»».

δο απομόνωσης, ώστε να επεξεργαστεί όσα νιώθει και βλέπει, αλλά μετά δεν μπορεί να μένει αποκλεισμένος.

■ Σε κάποιο σημείο του αφηγήματός σας γράφετε πως ελάχιστοι αναγνωρίζουν τη διαφορά του ζωγράφου από τον εικαστικό καλλιτέχνη. Στην Ελλάδα αναγνωρίζεται η διαφορά, είμαστε οι Έλληνες γνώστες των τεχνών;

Όχι, ελάχιστοι. Όλοι αναγνωρίζουμε το ζω-

γράφο, όχι όμως τον εικαστικό. Αν ρωτήσεις εμένα, ο ζωγράφος είναι αυτός που αναπαριστά, ενώ ο εικαστικός ερμηνεύει, πηγαίνει στην ουσία. Ελάχιστοι άνθρωποι σήμερα μπορούν να συγκινηθούν από ένα video art, οι περισσότεροι βαριούνται. Και γι' αυτό ακριβώς στην Ελλάδα ανθίζουν τα «κορνιζάδικα». Αν θέλει δηλαδή κάποιος να «ντύσει» το σπίτι του, πηγαίνει στο κορνιζάδικο της γειτονιάς του και αγοράζει πίνακες ζωγράφων που είναι τεχνίτες, που μπορούν να πετύχουν την αναπαράσταση μιας νεκρής φύσης, που, όμως, αποστεώνουν μια στιγμή της φύσης, τη μιομοποιούν και τη φέρνουν στο σπίτι σου ως υποκατάστατο, ενώ ο εικαστικός δεν έχει τέτοιες φιλοδοξίες, θέλει να μεταφέρει ένα μήνυμα. Μπορεί να είναι μια γραμμή, που, όμως, να σου μεταφέρει μια συγκίνηση, όπως τα έργα του μεγάλου Μόραλη, που με τρία χρώματα και με δύο καμπύλες έφτιαχνε ένα συγκλονιστικό έργο. Οι περισσότεροι Έλληνες, όταν δουν ένα τόσο απλό έργο, θα πουν «τι μπουρδες είναι αυτές, που θα δώσω τόσα λεφτά να τις βάλω στο σαλόνι μου».

■ Πρώτα γεννήθηκαν οι πίνακες ή οι λέξεις στο βιβλίο σας «Στις μαύρες πάνω πέτρες της φυγής»;

Πρώτα απ' όλα διάβαζα κείμενα για τη ζωγραφική, και πέφτοντας πάνω στην πρόταση της Βιρτζίνια Γουλφ «ζωγραφισμένο το απόδονι βουβό δεν είναι», ξεκίνησα να ζωγραφίζω πιπνά, προσπαθώντας να ακούσω το κελιάδισμά τους (γέλια), και μετά οδηγήθηκα στην αφήγηση. Στη συνέχεια συμπλήρωσε το ένα το άλλο. Άλλες φορές προέτρεχε η ζωγραφική κι άλλες το κείμενο.

■ Στους πίνακές σας που περιλαμβάνονται στο βιβλίο διακρίνονται σαν πλαίσια λέξεις, προτάσεις ολόκληρες που μοιάζουν με σημειώσεις.

Η γραφή πάνω στο ζωγραφικό έργο έχει ποικίλες λειτουργίες. Πρώτα ως πλαίσισμα. Είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύσσονται οι μορφές μου και τις βοηθάει στο κεντράρισμά τους. Αν σκύψεις, όμως, πάνω και διαβάσεις το κείμενο, διαπιστώνεις πως είναι οι στοχασμοί του εικαστικού.

■ Είναι η πρώτη φορά που κάνετε κάτι τέτοιο; Η δεύτερη. Στην προηγούμενη έκθεσή μου το είχα τολμήσει ξανά. Ήταν ένα πείραμά μου πώς η ίδια η γραφή μπορεί να γίνει θέμα ζωγραφικό, έργο τέχνης, υπογραμμισμένη με διαφορετικές τονικότητες. Εκτός από το περιεχόμενό της, που έχει μια σημασία, με απασχολεί και η μορφή της, πώς έχει δηλαδή κλισαριστεί, για να το πω με όρους γραφιστικής.

info

Ο Αναστάσης Μαδαμόπουλος είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και εργάζεται ως φιλόλογος στον εκπαιδευτικό οργανισμό Νέα Γενιά Ζηρίδη. Έχει συγγράψει φιλολογικές μελέτες και βοηθήματα για εκπαιδευτικούς και μαθητές. Παράλληλα, εκθέτει τακτικά το εικαστικό του έργο στην Αθήνα και στη Σύμη. Το αφηγήματός του «Στις μαύρες πάνω πέτρες της φυγής» κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Έναστον.

Τα πουλιά κελαηδούν στις όχθες της Σόλωνος

(Στη βραδιά του Τάσου Μαδαμόπουλου)

Της ΕΛΕΝΗΣ ΚΛΑΔΑΚΗ - ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ

Το Σάββατο, στις 21 Νοεμβρίου, είχαμε την ευκαιρία να παραβρεθούμε σε μια απολαυστική βραδιά στο βιβλιοκαφέ ΕΝΑΣΤΡΟΝ στην οδό Σόλωνος στο κέντρο της Αθήνας, η οποία είχε απ' όλα:

— Παρουσίαση του τελευταίου βιβλίου του Τάσου Μαδαμόπουλου.

— Εγκαίνια της έκθεσης με έργα του ίδιου, έργα που είχαν άμεση σχέση και σύνδεση με την πλοκή και εξέλιξη του μύθου του βιβλίου.

— Μουσικό δρώμενο με παραδοσιακά τραγούδια και όργανα.

— Μini σύναξη των παραιοκώτων Συμιακών στο Νομό Αττικής, και όλα τα παραπάνω με τη συνοδεία **ιππισιμάτων από δεκάδες διαφορετικά πουλιά**, που το τραγούδι τους ο ευαίσθητος καλλιτέχνης είχε εγκλωβίσει στα CD του...

Στην εκδήλωση παρόντες, εκτός από τους Αθηναίους φίλους και συναδέλφους του Τάσου, ήταν και πολλοί Συμιακοί, που με χαρά δέχθηκαν την ευγενική του πρόσκληση.

Ο Τάσος Μαδαμόπουλος γεννήθηκε στο Κερατσίνι, είναι παντρεμένος με τη "δικιά" μας Ευαγγελία Μοράρη (κόρη του αξέχαστου Εγκλή - Μανώλη), ζει στο Ν. Ηράκλειο Αττικής, εργάζεται ως φιλόλογος στον εκπαιδευτικό οργανισμό ΖΗΡΙΑΔΗ, περνά τα καλοκαίρια του στη Σύμη και σίγουρα αισθάνεται Συμιακός!

Εκτός όμως από Φιλόλογος, είναι και συγγραφέας, εικαστικός, ποιητής, φανατικός συλλέκτης αντικειμένων που έχουν σχέση με την ελληνική παράδοση, καθώς και οργανωτής, επιμελητής και σκηνοθέτης πολιτιστικών εκδηλώσεων τόσο στο χώρο της εργασίας του όσο και στους τόπους της κατοικίας του και των διακοπών του.

Αξέχαστες σε όλους μας θα μένουν οι ποιητικές βραδιές, που οργανώνει τα τελευταία χρόνια στη Σύμη στα πλαίσια του καλοκαιρινού ΦΕΣΤΙΒΑΛ της, καθώς και η δημιουργία πρωτοποριακής εικαστικής «εγκατάστασης» στον ταρσανά, στο Χαράνι, το 2006.

Το βιβλίο του Τ.Μ. έχει τίτλο: «**Στις μαύρες πάνω πέτρες της φυγής**» (εκδόσεις ΕΝΑΣΤΡΟΝ, 2009) και, όπως λέει ο ίδιος ο συγγραφέας, είναι ένα Αφήγημα σαν...

- Παραμύθι, αλλά και
- Χρονικό ή μαρτυρία και
- Ντοκουμέντο και
- Ρεπορτάζ και
- Παραμυθία.

Ο τίτλος του παραπέμπει στους εικαστικούς και λογοτέχνες «οι οποίοι αποθέτουν το έργο τους στις μαύρες πάνω πέτρες της φυγής όλων εκείνων, που αφού πλούτισαν ή λεηλά-

τησαν τη ζωή των καλλιτεχνών, πέταξαν μακριά, παίρνοντας για πάντα μαζί τους και τη μορφή τους και τη φωνή τους».

Είναι ένα βιβλίο με ποιητική και φιλοσοφική - υπαρξιακή διάθεση, που μπορεί να διαβαστεί σε πολλά επίπεδα και σε συνεπαίρνει από τις πρώτες κιόλας σελίδες, έτσι που δεν μπορείς να το αφήσεις απ' τα χέρια σου.

Αρχίζει με την ΑΠΟΔΡΑΣΗ των πουλιών απ' τα κλουβιά τους γιατί «βαρέθηκαν τα μεγάλα σπίτια των μέτριων ανθρώπων», συνεχίζει με το δυσάρεστο ΞΑΦΝΙΑΣΜΑ των αφεντικών μπροστά στα έρημα και σιωπηλά κλουβιά, την ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ με κάθε μέσο λογικό ή παράλογο της ανάκτησης των αγαπημένων τους πτηνών και ύστερα από αρκετές σελίδες απολαυστικής ανάγνωσης φτάνουμε στη ΣΩΤΗΡΙΑ μέσω του εικαστικού καλλιτέχνη, ο οποίος αναλαμβάνει να ζωγραφίσει τα πουλιά για λογαριασμό των Κυρίων τους.

... Και για να τα ζωγραφίσει, συγκεντρώνει τις φωνές τους και τις μετατρέπει σε χρωματιστά σχήματα πάνω στο χαρτί του.

Ήχοι και χρώματα...

Βλέπω με την ακοή... όπως η τυφλή κοντέσα στην αριστουργηματική ταινία του Fellini «Και το πλοίο φεύγει...».

Αυτό ακριβώς κάνει και ο ήρωας του βιβλίου: αγωνίζεται να ζωγραφίσει και να δημιουργήσει πλάσματα, που έχουν καθεί και να ακουστεί η φωνή τους μέσα απ' την εικόνα τους.

Όπως και οι πίνακες με τα πουλιά του Τ.Μ. που πλημμύρισαν τις μικρές κάμαρες στο διαμέρισμα του 3ου ορόφου της μεσοπολεμικής α-

θηναϊκής πολυκατοικίας, στο ισόγειο της οποίας στεγάζεται και το ατμοσφαιρικό ΕΝΑΣΤΡΟΝ.

Εκείνη τη βραδιά του Νοεμβρίου, στο κέντρο της πόλης, με τη βουή ενός τυπικού (και άχρωμου πια) δρόμου της Αθήνας κλειδωμένη έξω απ' τη τζαμαρία του βιβλιοκαφέ, αισθανθήκαμε **την ποιητική ζωγραφική του Τ.Μ.** χωρίς να έχουμε, ακόμα, διαβάσει το βιβλίο του και να περιδιαβάσουμε τους πίνακές του, οι οποίοι και το εικονογραφούν υπέροχα.

Ο χώρος, όπου έγινε η κυρίως εκδήλωση, είχε διακοσμηθεί (και μεταμορφωθεί) με κάθε λογής αντικείμενα (από κλουβιά πουλιών μέχρι ξύλινες σαίτες αργαλειού), έτσι ώστε με τον διακριτικό φωτισμό και τους αρχαίους ήχους από το Νεί, να λειτουργήσει σαν άλλη μηχανή του χρόνου που μας ταξίδεψε σε μια Ελλάδα που ονειρευόμαστε και που (δυστυχώς) επιβιώνει και αναπνέει μόνον στις οάσεις των ερασιών της τέχνης...

Να σημειώσουμε εδώ ότι ένα από τα ευρήματα του ευφάνταστου Τάσου ήταν ότι χρησιμοποίησε τις παραπάνω σαίτες από αρχοντόξυλο σαν κρόταλα για την έναρξη και λήξη κάθε ενότητας στην εκδήλωση.

* * *

Το βιβλίο και το έργο του Τ.Μ. παρουσίασαν ο φιλόλογος Νικήτας Παρίσης και η εικαστικός Κλεοπάτρα Δρίγκα, ενώ αποσπάσματα διάβασαν η ηθοποιός Μαίρη Ιγγλέση και ο λογοτέχνης Μάριος Μιχαηλίδης.

Πριν και κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ακουγόταν ο μελωδικός ήχος απ' το θαυματουργό Νεί του Θεοδωρή Κοτοσιά (φίλου της Σύμης και τακτικού επισκέπτη της, μόνου ή με το συγκρότημα «Μακρινά Ξαδέλφια»), ο οποίος στο μουσικό δρώμενο που ακολούθησε τραγούδησε το παραδοσιακό «Ο ανθός της λίμνης» σε μουσική Χρήστου Τσιαμούλη και το «Έλα πουλί μου» σε στίχους και μουσική του ίδιου του Θεοδωρή.

Μια εξαιρετική εκτέλεση του γνωστού παραδοσιακού, απ' τα Δωδεκάνησα, του «Μέρα μέρωσε», ακούσαμε απ' τη «δικιά» μας Φωφώ (Φωτεινή Ηλ. Ζουρούδη - Αγγελοσπούλου), η οποία, πάντα παρούσα, ομορφάνει με το τραγούδι της τις εκδηλώσεις της Παροικίας μας.

Η καλή ηθοποιός (και όχι μόνον) Μαίρη Ιγγλέση μας τραγούδησε «α καπέλα» το «Νά - μουν πουλί να πέταγα», που αυτόν τον καιρό τραγουδιέται στη θεατρική παράσταση «Ζητείται Ελπίς», βασισμένη στο ομώνυμο βιβλίο του Αντώνη Σαμαράκη. Μάλιστα, προς το τέλος της βραδιάς και εκτός προγράμματος η κ. Ιγγλέση τραγούδησε το «Κάλεσμα της Αηδόνας» από τους «Όρνιθες» του Αριστοφάνη στην αζεπέραστη μουσική του Μάνου Χατζηδάκι.

* * *

Στον Τάσο Μαδαμόπουλο, ευκόμαστε «Καλοτάξιδο» το βιβλίο του, «Καλή Επιτυχία» στα εικαστικά του και κάθε ευτυχία για το 2010.

Με την ευκαιρία αυτή, τον παρακαλούμε **να μη βαρεθεί να οργανώνει τις ξεχωριστές εκδηλώσεις του στη μικρή μας Πατρίδα**, συμβάλλοντας έτσι με μερικούς ακόμα Συμπατριώτες μας (δυστυχώς ολίγους) στη συνέχεια της μακράς πολιτιστικής παράδοσης της Σύμης.